

شناسنامه ماده:

	دوره	کد ماده	عنوان ماده	نوع ماده	واحد	نوع واحد	ساعات هفتگی
	کارشناسی		نحو و صرف ۸	اصلی	۲	نظری	۲
رشته							
تفسیر							
روش تدریس							
القایی - خودخوان - کتابخانه ای - کار در کلاس							
تعریف ماده							
این ماده به بررسی قواعد نحوی و صرفی بر اساس کتاب الفیه ابن مالک (نحو: از ابتدای باب إعراب الفعل تا انتهای باب الحکایة؛ و صرف: از ابتدای باب الإبدال تا الخاتمة) می پردازد و به منظور مسلط شدن طلاب بر قواعد نحوی و صرفی است تا طلاب بتوانند نصوص شرعی را دقیق تر فهم نمایند. لذا می بایست طلاب آیات الفیه را حفظ نموده و بتوانند آن را شرح دهند.							
اهداف ماده							
<p>۱. طلاب بتوانند قواعد نحوی و صرفی خوانده شده در الفیه را شرح داده، آن را بر نصوص تطبیق دهند و معانی درست نص را فهم نمایند.</p> <p>۲. آشنایی با اختلافات مشهور در ابواب نحوی و صرفی و اثر اختلافات بر تغییر معانی.</p>							
دستاورد آموزشی							
<p>پس از تدریس این توانایی در طلاب ایجاد می شود:</p> <p>۱. استفاده از قواعد عربی در درک صحیح از نصوص.</p> <p>۲. حفظ آیات الفیه و شرح آنها.</p> <p>۳. فهم اختلافات مشهور در ابواب نحوی و صرفی و اثر آنها در تغییر معانی.</p>							

جدول ارزیابی و امتحانات:

ردیف	مورد	حداقل	حداکثر	توضیحات
۱	حفظ نحو	۱۸٪	۱۸٪	یک چهارم نمرات از صرف باشد.
۲	حفظ صرف	۷٪	۷٪	
۳	اعراب	۱۵٪	۳۰٪	
۴	شرح متن نحو	۱۰٪	۲۵٪	
۵	شرح متن صرف	۴٪	۲۰٪	
۶	نحو: تعریفات، تقسیمات، شروط	۵٪	۲۰٪	
۷	صرف: تعریفات، تقسیمات، شروط	۲٪	۱۵٪	

مراجع و مصادر:

- ۱- شرح ابن عقیل علی ألفیه ابن مالک: المؤلف: ابن عقیل، عبد الله بن عبد الرحمن العقیلی الهمدانی المصری (المتوفی: ۷۶۹هـ)، المحقق: محمد محیی الدین عبد الحمید، الناشر: دار التراث - القاهرة، دار مصر للطباعة، سعید جودة السحار وشركاه.
- ۲- النحو الوافی: المؤلف: عباس حسن (المتوفی: ۱۳۹۸هـ)، الناشر: دار المعارف.
- ۳- توضیح النحو: المؤلف: عبدالعزیز محمد فاخر، الناشر: المكتبة الأزهرية للتراث.
- ۴- شرح الألفية لابن مالک: المؤلف: الحسن بن قاسم المرادی، التحقیق: الدكتور فخرالدین قباوة، دار مكتبة المعارف للطباعة والنشر بیروت- لبنان، الطبعة الأولى: ۱۴۲۸هـ-۲۰۰۷م.

سرفصل های ماده:

جلسات هفتگی	موضوعات	مقرر تدریس
۱	چرا ابن مالک فعل را به صورت مطلق گفته است؟، عامل رفع فعل مضارع؟، عوامل نصب فعل مضارع؟	۶۷۶. اَرْفَعُ مُضَارِعاً إِذَا يَجْرُدُ مِنْ نَاصِبٍ وَجَازِمٍ كَتَسَعَدُ وبلن انصبه وکی کذا بأن لا بعد علم والتی من بعد ظن فانصب بها والرفع صحح واعتقد تخفيفها من أن فهو مطرد وبعضهم أهمل أن حملاً على ما أختها حيث استحقت عملاً شرح ابن عقيل: صص ۳۴۱-۳۴۳؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۲۸۵-۲۶۱؛
۲	دلیل نحوی اهمال آن در برخی لغات؟، شروط ناصبه بودن إذن؟، شروط ناصبه بودن أن مضمرة؟، محل شاهد در بیت « لَأَسْتَسْهَلَنَّ الصَّعْبَ أَوْ أَدْرِكَ الْمُنَى فَمَا اتَّقَادَتِ الْأَمَالُ إِلَّا لِصَابِرٍ »؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	۶۸۰. و نصبوا یاذن المستقبل اِنْ صَدَرَتْ وَالْفِعْلُ بَعْدَ مَوْصَلَا أَوْ قَبْلَهُ الْيَمِينِ وَانْصَبَ وَارْفَعَا إِذَا إِذْنٌ مِنْ بَعْدِ عَطْفٍ وَقَعَا وَبَيْنَ لَا وَلامٍ جَرٌّ لِتَرْجَمَ إِظْهَارِ أَنْ نَاصِبَةٌ وَإِنْ عُدِمَ لَا فَأَنْ اِعْمَلْ مَظْهَرًا أَوْ مَضْمَرًا وَبَعْدَ نَفْيٍ كَانَ حَتْمًا أَضْمَرَا كَذَاكَ بَعْدَ أَوْ إِذَا يَصْلُحُ فِي مَوْضِعِهَا حَتَّى أَوْ وَالْأَنَّ خَفِيَ شرح ابن عقيل: صص ۳۴۳-۳۴۸؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۳۱۱-۲۸۹؛
۳	شروط ناصبه بودن أن مضمرة؟، با چه شروطی واو معیت مثل فاء عمل می کند؟، شروط جزم بعد از نهی؟ اسم خالص به چه معناست؟، شاهد در آیهی: «وَرَزَّلْنَا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ»؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	و بعد حتی هکذا إضمار أن حتم کجد حتی تُسَرِّدُ ذَا حَزْنٍ وَتَلُو حَتَّى حَالًا أَوْ مَوْلاَ بِهِ اَرْفَعْنَ وَانْصَبَ الْمُسْتَقْبَلَا وَبَعْدَ فَا جَوَابِ نَفْيٍ أَوْ طَلَبِ مُحْضِينَ أَنْ وَسْتَرِهَا حَتْمٌ نَصَبِ وَالْوَاوُ كَالْفَا إِنْ تَقَدَّمَ مَفْهُومٌ مَعَ كَلَا تَكُنْ جَلْدًا وَتَظْهَرُ الْجَزَعُ وَبَعْدَ غَيْرِ النَّفْيِ جَزْمًا اِعْتَمَدَ إِنْ تَسْقَطَ الْفَا وَالْجِزَاءُ قَدْ قُصِدَ وَشَرَطُ جَزْمٍ بَعْدَ نَهْيٍ أَنْ تَضَعُ إِنْ قَبْلَ لَا دُونَ تَخَالُفٍ يَقَعُ شرح ابن عقيل: صص ۳۴۸-۳۵۷؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۳۷۳-۳۱۵؛
۴	دیگر مواضع نصب فعل؟، اعراب عبارت «حسبک الحدیثُ فینامُ الناسُ»؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	وَالْأَمْرُ إِنْ كَانَ بِغَيْرِ اِفْعَالٍ فَلَا تَنْصَبُ جَوَابَهُ وَجَزْمَهُ اِقْبَلَا وَالْفِعْلُ بَعْدَ الْفَاءِ فِي الرَّجَاءِ نَصَبٌ كَنْصَبِ مَا إِلَى التَّمْنَى يَنْتَسِبُ وَإِنْ عَلَى اسْمٍ خَالِصٍ فَعَلِ عَطْفٌ تَنْصِبُهُ أَنْ ثَابِتًا أَوْ مَنْحَذَفٌ وَشَدَّ حَذْفُ أَنْ وَنَصَبٌ فِي سَوَى مَا مَرَّ فَاقْبَلْ مِنْهُ عَدْلَ رَوَى شرح ابن عقيل: صص ۳۵۷-۳۶۳؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۳۸۰-۳۷۳؛
۵	ادوات جزم چند نوع است؟، ادواتی که دو نوع فعل را طلب می کنند؟، اعراب آیهی «أَيُّ مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى»؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	عوامل الجزم: بلا ولام طالباً ضِعْ جَزْمًا فِي الْفِعْلِ هَكَذَا بَلَمْ وَلَمَّا وَاجْزَمَ بَيْنَ وَمِنْ وَمَا وَمَهْمَا أَيُّ مَتَى أَيُّنَ أَيْنَ إِذْ مَا وَحَيْثُمَا أَتَى وَحَرْفٌ إِذْ مَا كَانِ وَبَاقِي الْأَدْوَاتِ أَسْمَا فَعَلِينَ يَقْتَضِينَ شَرْطَ قَدِّمًا يَتَلَوُ الْجِزَاءُ وَجَوَابًا وَسِيمَا وَمَاضِيِينَ أَوْ مَضَارِعِينَ تَلْفِيهِمَا أَوْ مِتَخَالِفِينَ شرح ابن عقيل: صص ۳۶۴-۳۷۲؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۳۹۸-۳۸۱؛
۶	اگر فعل شرط ماضی باشد چه احکامی دارد؟، اگر جواب صلاحیت شرط واقع شدن نداشته باشد، چه احکامی دارد؟، اذای فجائیة چیست؟، یغفر در آیهی: «وَإِنْ تَبَيَّنُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوُهَا يُحَاسِبِكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ» سه اعراب می گیرد، هر کدام به چه اعتباری است؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	و بعد ماضی رفعت الجزا حسن ورفعه بعد مضارع وهن و اقربن بفا حتماً جواباً لو جعل شرطاً لإن أو غيرها لم ينجعل و تخلف الفاء إذا المفاجأة كإن تجد إذا لنا مكافأة و الفعل من بعد الجزا إن يقترب بالفا أو الواو بتشليث قوين و جزم او نصب لفعل إثر فا أو واو ان بالجملتين اكتنفا شرح ابن عقيل: صص ۳۷۳-۳۷۹؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۴۴۴-۳۹۸ و ۴۵۸-۴۴۵؛

<p>چه موقع جواب شرط حذف می‌شود؟ احکام اجتماع شرط و قسم؟ منظور از «ذو خبر» در بیت ابن مالک چیست؟ شرط و جواب شرط برای این در انتهای بیت: «قَالَتْ بَنَاتُ الْعَمِّ يَا سَلْمَى وَإِنَّ كَانَ فَقِيرًا مُغْدِمًا قَالَتْ وَإِنَّ» چیست؟</p> <p>تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>شرح ابن عقیل: صص ۳۷۹-۳۸۴؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۴۴۴-۳۹۸ و ۴۵۸-۴۴۵؛</p>	<p>۷</p>
<p>انواع استعمال لو؟ لو شرطیه؟ حکم فعل مضارعی که بعد از لو شرطیه می‌آید؟</p> <p>تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>فصل لو:</p> <p>لو حرف شرط فی ماضی و یقلّ ایلاؤه مستقبلاً لکن قبل وهی فی الاختصاص بالفعل کإن لکن لو أنّ بها قد تقترن وإن مضارع تلاها صُرِّفاً الی الماضی نحو لو یفی کفی</p> <p>شرح ابن عقیل: صص ۳۸۵-۳۸۹؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۴۶۹-۴۵۹؛</p>	<p>۸</p>
<p>معنای أما؟ احکام تالی تالی أما؟ انواع استعمال لولا و لوما؟ ادات تحضیض؟ در آیهی: «وَكُلُّا إِذِ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ» لولا از کدام نوع است؟</p> <p>تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>أما ولولا ولوما:</p> <p>أما کهما یک من شیء وفا لئلا تلوها وجوباً ألفا وحذف ذی الفاء قلّ فی نثر إذا لم یک قول معها قد تُبدا لولا ولوما یلزمان الابتدا إذا امتناعاً بوجود عقدا وبهما التحضیض مز وهلا ألاً وأولینها الفعلا وقد یلیها اسم بفعل مُضمر علق أو بظاهر مؤخر</p> <p>شرح ابن عقیل: صص ۳۹۷-۳۹۰؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۴۸۱-۴۷۰؛</p>	<p>۹</p>
<p>زید منطلق: أخبر عن زید بالاسم الموصول؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>الإخبار بالذی والألف واللام:</p> <p>ما قبل أخبر عنه بالذی خبر عن الذی مبتداً قبل استقر وما سواهما فوسطه صلة عائدها خلف معطى التکملة نحو الذی ضربته زید فذا ضربت زیداً کان فادر المأخذا وبالذین والذین والتی أخبر مراعیاً وفاق المثبت قبول تأخیر وتعریف لما أخبر عنه هاهنا قد حتما کذا الغنی عنه بأجنبی أو بمضمر شرط فراع ما رعوا وأخبروا هنا بأل عن بعض ما یكون فی الفعل قد تقدما إن صحّ صوغ صلة منه لأل کصوغ واق من وقى الله البطل وإن یکن ما رفعت صلة أل نمیر غیرها أبین وانفصل</p> <p>شرح ابن عقیل: صص ۴۰۴-۳۹۸</p>	<p>۱۰</p>
<p>احکام اعداد سه و ده و مابین آن‌ها؟ احکام تمییز اعداد سه و ده و مابین آن‌ها؟ تمییز عدد مرکب؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>العدد:</p> <p>ثلاثة بالثناء قل للعشره فی عدماً احادُهُ مذکره فی الضدّ جرّد والممیز اجرر جمعاً بلفظ قلة فی الأكثر ومائة والألف للفرد أضیف ومائة بالجمع نراً قد رُدّف وأحد ذکر وصلنه بعشر مرکباً قاصد معدود ذکر وقل لدى الثانیث إحدى عشره والشین فیها عن تمیم کسره ومع غیر أحدٍ وإحدى ما معهما فعلت فافعل قصداً ولثلاثة وتسعة وما بینهما إن رُکبا ما قدما</p> <p>شرح ابن عقیل: صص ۴۰۹-۴۰۵؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۴۹۵-۴۸۲؛</p>	<p>۱۱</p>
<p>تمییز عدد مفرد و معطوف آن؟ اضافه عدد مرکب؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>وأول عشرة اثنتی وعشرا إثنتی إذا اثنتی تشا أو ذکرا والیا لغیر الرفع وارفیع بالألف والفتح فی جزأی سواهما ألف ومییز العشرین للتسعینا بواحدٍ کأربعین حینا ومییزوا مرکباً بمثل ما مییز عشرون فسوینهما وإن أضیف عدد مرکب یبق البنا وعجز قد یعرب</p> <p>شرح ابن عقیل: صص ۴۱۲-۴۰۹؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۵۱۴-۵۰۰؛</p>	<p>۱۲</p>

<p>احکام و معنای اشتقاق عدد بر وزن فاعل؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>وصغ من اثنین فما فوق إلى عشرة كفاعل من فعلا واختمه فی التأنیث بالتا ومتی ذکرت فاذکر فاعلاً بغير تا وإن ترد بعض الذی منه ینی تضيف إليه مثل بعض بین وإن ترد جعل الأقل مثل ما فوق فحکم جاعل له احکما وإن أردت مثل ثانی اثنین مرکباً فجئ بترکیبین أو فاعلاً بحالتيه أضف الی مرکب بما تنوی یفی وشاع الاستعنا بحادی عشرًا ونحوه وقبل عشرين اذکرا وبابه الفاعل من لفظ العدد بحالتيه قبل واو یعتمد شرح ابن عقیل: صص ۴۱۹-۴۱۳؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۵۲۳-۵۱۵؛</p>	<p>۱۳</p>
<p>کم استفهامیه؟، کم خبریه؟، اعراب کامل آیهی: «وَكَايُنْ مِنْ دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رَزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ؟» تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>کم وکاین وکذا: میژ فی الاستفهام کم بمثل ما میژت عشرين ککم شخصاً سما وأجر أن تجره من مضمرًا إن وليت کم حرف جر مظهرًا واستعملنها مخبراً كعشره أو مائة ککم رجال أو مره ککم کاین وکذا ويتصب تمييز ذین أو به صل من تصب شرح ابن عقیل: صص ۴۲۲-۴۲۰؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۵۴۱-۵۲۸؛</p>	<p>۱۴</p>
<p>تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>الحکایة: احک بأی ما لمنکور سئل عنه بها فی الوقف أو حین تصل ووقفاً احک ما لمنکور بمن والتون حرک مطلقاً وأشبعن وقل منان ومنین بعد لی إلفان بابنین وسکن تعدل وقل لمن قال أتت بنت منه والتون قبل تا المثنی مسکنه والفتح نزر وصل التا والألف بمن یأثر ذا بنسوة کل وقل منون ومنین مسکناً إن قیل جا قوم لقوم فطنا وإن تصل فلفظ من لا یختلف ونادر منون فی نظم عرف ۷۵۷. والعلم احکائیة من بعد من إن عریت من عاطف بها اقترن شرح ابن عقیل: صص ۴۲۸-۴۲۳؛</p>	<p>۱۵</p>
<p>معرفی حروف ابدال؟، مواضعی که واو و یاء ابدال می- شوند؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>الإبدال: ۹۴۴. أحرف الإبدال هدأت مؤطیناً فأبدل الهمزة من واو ویا ۹۴۵. آخرًا أثر ألف زید وفی فاعل ما عیل غیناً ذا اقنئی والمد زید ثالثاً فی الواحد همزاً یری فی مثل کالقلاند کذاک ثانی لنین اکتفا مد مفاعل کجمع نیفا وافتح وزد الهمز یا فیما عیل لاما وفی هراوة جعل واو وهمزاً أول الواوین زد فی بدء غیر شبه ووفی الأشد شرح ابن عقیل: صص ۵۵۲-۵۴۸؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۰۳-۶۹۵؛</p>	<p>۱۶</p>
<p>مواضعی که الف به یاء بدل می شود؟، در چه مواضعی الف و واو به یاء بدل می شود؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>ومدأ ابدل ثانی الهمزین من کلمة ان یسکن کأثر وائتمن إن یفتح اثر ضم أو فتح قلب واو ویا اثر کسر ینقلب ذو الکسر مطلقاً کذا وما یضم واو أصر ما لم یکن لفظاً أتم فذاک یاء مطلقاً جا وأوم ونحوه وجهین فی ثانیه أم ویاء اقلب ألفاً کسراً تلا أو یاء تصغیر یواو ذا افعل فی آخر أو قبل تا التأنیث أو زیادتی فعلاًن ذا أيضاً رأوا فی مصدر المعتل عیناً والفعل منه صحیح غالباً نحو الجول شرح ابن عقیل: صص ۵۵۸-۵۵۳؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>	<p>۱۷</p>

<p>۱۸</p>	<p>چه موقع یاء به واو قلب می شود؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>وجمع ذی عین اعلّ أو سكن فاحکم بذالاعلال فیہ حیث عنّ وصحّحوافعلّة وفی فعلّ وجهان والاعلال اولی کالخیل والواو لاماً بعد فتح یا انقلب لمعطیان یرضیان ووجّب إبدالاً وواو بعد ضمّ من ألفّ ویا کموقن بذالها اعترّف ویکسّر المضموم فی جمع كما یقال هیم عند جمع أهیما وواو اثر الضمّ ردّ الیا متی ألفی لام فعل او من قبل تا کتاء بان من رمی کمقدره کذا إذا کسّبعان صیرّه وإن تکنّ عیناً لفعلی وصفاً فذاک بالوجهین عنهم یلغی شرح ابن عقیل: صص ۵۶۳-۵۵۸؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>
<p>۱۹</p>	<p>چه موقع واو و یاء به الف قلب می شود؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>فصل: من لام فعلی اسماً أتى الواو بدل یاء کتقوی غالباً جا ذا البدل بالعکس جاء لام فعلی وصفاً وکون قصوی نادراً لا یخفی فصل: إن یسکن السابق من واو ویا واتصلا ومن عروض عزیا فیا الواو اقلین مدغماً وشدّ معطى غیر ما قد رسماً من واو أو یاء بتحریک أصل ألفاً أبداً بعد فتح متّصل إن حرّک التالی وإن سکن کفّ إعلال غیر اللام وهی لا یکفّ إعلالها بساکن غیر ألفّ أو یاء التشدید فیها قد ألفّ وصحّ عین فعلّ وفعللاً ذا أفعل كأغید وأحولاً شرح ابن عقیل: صص ۵۶۸-۵۶۴؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>
<p>۲۰</p>	<p>په موقع نون به میم قلب می شود؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>وإن بین تفاعل من افتعل والعین واو سلّمت ولم تُعلّ وإن لحرّین ذا الإعلال استحقّ صحّح أولّ وعکس قد یحقّ وعین ما اخره قد زید ما یخصّ الاسم واجب أن یسلما وقبل یا اقلب میماً النون إذا کان مسکناً کمن بت انبذاً شرح ابن عقیل: صص ۵۷۱-۵۶۸؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>
<p>۲۱</p>	<p>احکام اعلال به نقل چیست؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>فصل: لساکن صحّ انقل التحریک من ذی لین آت عین فعل کابن ما لم یکن فعل تعجّب ولا کایضّ أو أهوی بلام غللاً ومثّل فعل فی ذا الاعلال اسم ضاهى مضارعاً وفیه وسمّ ومفعل صحّح کالمفعال وألف الإفعال واستفعال أزل لذا الإعلال والتا الزم عوض وحذفها بالنقل ربّما عرض شرح ابن عقیل: صص ۵۷۴-۵۷۱؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>
<p>۲۲</p>	<p>اسم مفعول از معتل العین چگونه ساخته می شود؟، اسم مفعول از معتل اللام چگونه ساخته می شود؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>وما لإفعال من الحذف ومن نقل فمفعول به ایضا قمنّ نحو مبیع ومصون وندر تصحیح ذی الواو وفی ذی الیا اشتهر وصحّح المفعول من نحو عدا وأعلل ان لم تنحر الأجودا کذاکذا وجهین جا الفعول من ذی الواو لام جمع او فرد یعنّ وشاع نحو نائم فی نومّ ونحو نائم شذوذة نمی شرح ابن عقیل: صص ۵۷۹-۵۷۵؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>

<p>فصل: احکام ابدال حرف لین به تاء؟، ابدال تاء به طاء؟ حذف واو از مثال واوی چگونه است؟، تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>ذو اللین فاتا فی افتعال أبدا ... وشد فی ذی الهمز نحو ائتکلا طاتا افتعال رذاً إثر مطبق ... فی ادان وازدد وادکر دالاً بقی</p> <p>فصل: فا أمر او مضارع من کوعد احذف وفی کعدة ذاک اطرد وحذف همز أفعل استمر فی مضارع وبنیتی متصف ظلت وظلت فی ظللت استعمالاً وقرن فی اقررن وقرن ثقلاً شرح ابن عقیل: صص ۵۸۵-۵۸۰؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>	<p>۲۳</p>
<p>الإدغام: تعریف ادغام؟، مواضع جایزی ادغام و فک؟، مواضع وجوبی فک؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة</p> <p>۹۹۲. أول متلین مُحرکین فی کلمة ادغم لا کمثل صُفیف وذلل وکلل وکلب ولا کجسس ولا کاخصص ابی ولا کهیلال وشد فی ألل ونحوه فک بنقل فقیل وحیی افکک وادغم دون حذر کذاک نحو تتجلی واستتر وما بتاءین ابندی قد یقتصر فیہ علی تا کبیین العبر وفکاً حیث مدغم فیہ سکن لکونه بمضمَر الرُفع اقترن نحو حللت ما حللته وفی جزم وشبه الجزم تخیر قفی ۹۹۹. وفکاً أفعل فی التعجب التزم والتزم الإدغام أيضاً فی هلم</p> <p>الختامه: ۱۰۰۰. وما بجمعه عنیت قد کمل نظماً علی جل المہمات اشملم ۱۰۰۱. أحصى من الکافیة الخلاصة کما اقتضى غنی بلا خصاصة ۱۰۰۲. فأحمد الله مصلياً علی محمد خیر نبی أرسلنا ۱۰۰۳. وآله الغر الکرام البررة وصحبه المنتخبین الخیرة شرح ابن عقیل: صص ۵۹۲-۵۸۶؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۷۳۹-۷۰۲؛</p>	<p>۲۴</p>